

Søren Daugbjerg, Brandstrup udgiver bog om Kaj Munk og Lolland - om de mennesker på fødeøen, der var med til at præge digterpræsten

Et lille hæfte om Kaj Munk og Lolland blev en tyk bog

BRANDSTRUP - Det er blevet meget større, end jeg troede, da jeg startede. Det skulle jo bare være et lille hæfte, men nu er det blevet til en bog.

Det fortæller Søren Daugbjerg, Brandstrup, der fredag udgiver bogen "Kaj Munk og Lolland - mennesker Munk mødte"

Den senere så berømte digterpræst blev født i Maribo i 1898. Mistede tidligt sine forældre, og voksede derfor op hos plejeforældre i Opager. Herfra gik han i skole, først Opager, siden Vejleby inden han i 1911 startede på Maribo Realskole. Via Katedralskolen i Nykøbing endte han på Københavns Universitet, som han i 1924 forlod med en teologisk embedseksamen. Snart efter fik han præsteembede i det jyske Vedersø, som blev rammen om hans liv og virke, til han i januar 1944 blev myrdet af Gestapo under den tyske besættelse af Danmark.

Søren Daugbjergs bog handler først og fremmest om Kaj Munks opvækst på Lolland, og den betydning, de år har haft for de digte og skuespil, der gjorde Kaj Munk kendt og elsket - både her hjemme og i udlandet.

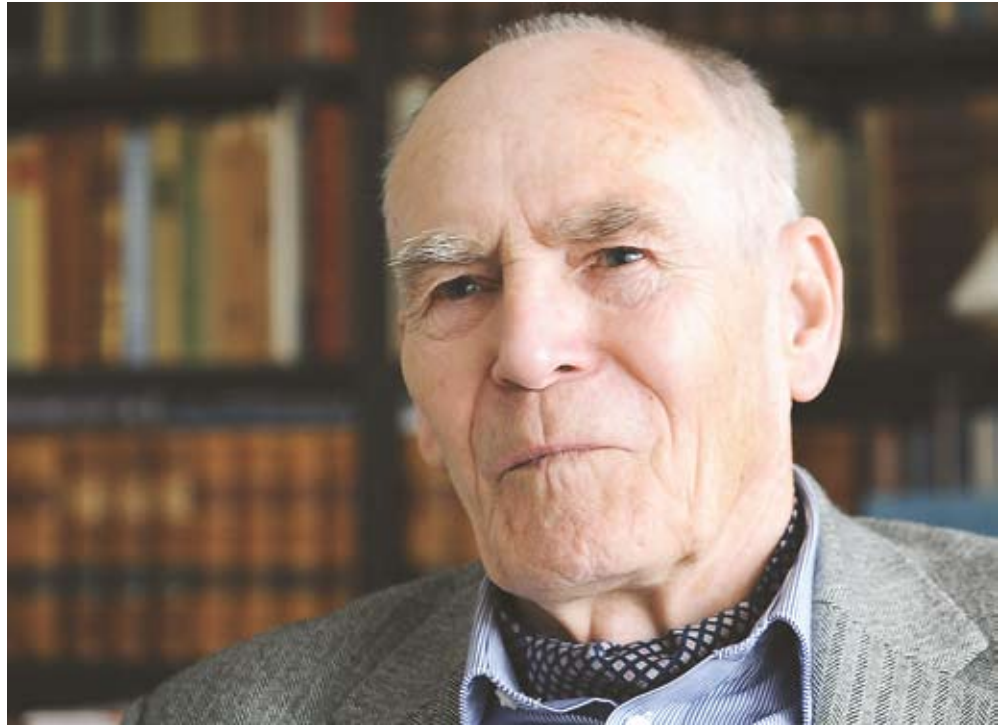
"Kærtegn fra hans fødeø"

Det påpeger domprovst Ole Opstrup i det forord, han har skrevet til bogen: "Søren Daugbjerg ... øser af sit store kendskab til Kaj Munks forhold til Lolland, og alle de kærtegn fra hans fødeø, som i pagt med hans kristentro gav ham et ståsted for hans virke".

- Min tilgang er ikke martyrerens eller den strømlignede dramatiske: Det er hverdagsmennesket Kaj Munk, siger den nu 82-årige Søren Daugbjerg.

Selv var han blot 10 år, da den dengang landskendte Kaj Munk gæstepredikede i Tirsted og Vejleby kirker, Sørens far var kirkesanger i Tirsted, og han kunne således godt have overværet den store begivenhed - men det gjorde han ikke.

Siden kunne Søren Daugbjerg følge med i, hvordan

Søren Daugbjerg har tidligere skrevet bøger om Kaj Munks lærer på Vejleby Skole, Martinus Wested, 2003, og "Kaj Munk og Tyskland - Teater og politik", 2008. En engelsk oversættelse af den bog blev 2011 udgivet af et amerikansk forlag. Søren Daugbjerg har desuden bidraget til antologien "Understrømmen. En bog om Lolland og Falster", 2006, med artiklen "Lollænderen Kaj Munk".

FOTO: JAN KNUDSEN

lokalbefolkningen talte om ham Kaj Munk, der var vokset op her på egnen - og som så mange lokale havde mødt. Det er nu over tyve år siden den oprindeligt uddannede lastvogsmekaniker kastede sig over de mere ambitiøse Kaj Munk-studier. Her kan han forene interessen for de ting, Kaj Munk har skrevet med sin interesse for egnens historie.

Og der bliver gået ambitiøst til værks. Ellers får man heller ikke mulighed for at udgive en bog på Aalborg Universitetsforlag. Materialet er på forhånd læst igennem af både forlagets bestyrelse og ekstern ekspertise, inden trykmaskinen sættes i gang.

En vigtig forudsætning for bogen er den økonomiske støtte, fonde og lignende har givet til udgivelsen.

Men mindst lige så vigtig har været den hjælp, Søren Daugbjerg har fået til at indsamle materiale til bogen. Her er han ikke mindst hjulpet godt på vej gennem et personligt venskab med Munk-familien.

- Og så har Kaj Munk Forskningscenter på Aalborg Universitet været et

Det er kunstneren Ingemann Andersen, der har lavet træsnittet af blå anemoner, der pryder bogens forside.

stort aktiv for mit arbejde, siger en taknemmelig Søren Daugbjerg.

Med bogens tema om Kaj Munk og Lolland har desuden Søren Daugbjergs mange lokale kontakter været af stor betydning.

Ikke offentliggjort før

Resultatet af de mange kontakter, og de mange års arbejde er, at Søren Daugbjerg med sin bog kan præsentere mange ting, som ikke har været offentliggjort før. Også det at kunne grave nye ting om Kaj Munk frem, er motiverende for Søren Daug-

bjerg. Og han kan med sit materiale vise, hvordan ikke bare den unge Kaj Munk gerne lod sin digteråre springe, når der var en pige, han havde set sig lun på, eller følelserne på anden måde blussede op, men også hvordan denne evne til at sætte ord sammen, blev anvendt under den livslange kontakt til de mennesker på Lolland, som Kaj Munk kendte, og tydeligvis holdt af.

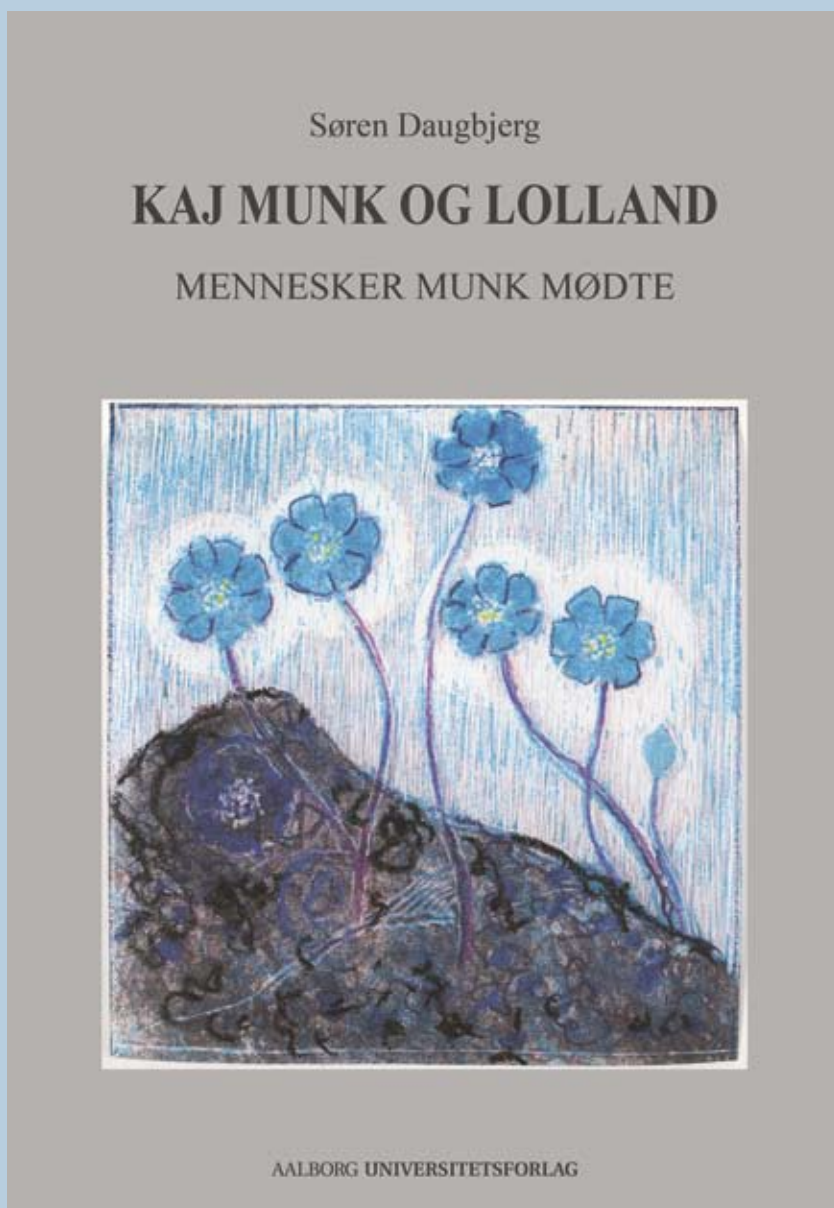
- Nu skal jeg bare trille tommelfingre, lyder det underfundige svar fra Søren Daugbjerg på spørgsmålet om, hvad det næste så bliver. Det med tommelfingrene mener han selvfølgelig ikke.

For de mange spor efter lollandsk indflydelse i Kaj Munks skuespil "Ordet" kunne måske kaste en artikel af sig. Men det bliver ikke noget stort...

JOHN KARLSEN
jk@ftgruppen.dk

Udgivelsen af "Kaj Munk og Lolland - mennesker Munk mødte" markeres med en reception i Sognets Hus i Maribo fredag 6. februar klokken 15.

Bogens omslag med et for-
mindsket Ingemann
Andersen-træsnit med
blå anemoner.

Arven fra fødeøen

Ny bog fortæller om de mennesker, digterpræsten Kaj Munk mødte under sin opvækst på Lolland.

Søren Daugbjerg:
"Kaj Munk og Lolland"
275 sider,
250 kroner
Aalborg Universitets Forlag

Det er en kendt sag, at Kaj Munk var stærkt påvirket af sin opvækst på Lolland, og at han livet igennem var tro mod arven fra fødeøen.

Digterpræsten har selv skrevet meget om emnet, ikke mindst i erindringsbogen "Foråret så sagte kommer" fra 1942, og andre har ligeledes beskæftiget sig med lokale personer og lokaliteter, som påvirkede ham.

I sin nye bog zoomer den lokale Kaj Munk-kender Søren Daugbjerg tæt på de mennesker, Kaj Munk mødte på Lolland - i barndomsårene i Opager, i skoletiden i Vejleby og Maribo og i gymnasieårene i Nykøbing.

Daugbjerg har med held fået så meget samling på alle personerne omkring Munk, at bogen lægger brikker til portrættet af digter-

præsten som menneske og endnu tydeligere end før belyser sammenhængen mellem hans lollandske baggrund og forfatterskabet.

Ud over at øse af de kendte, tilgængelige kilder, har Søren Daugbjerg fundet nye oplysninger i ikke tidligere offentliggjorte breve, lige som han selvfølgelig har støvsuget sin egen hukommelse og sit omfattende Kaj Munk-arkiv.

Selv om Kaj Munk forlod Lolland og blev præst i Vestjylland, hvor også hans omfattende forfatterskab blev til, forblev han stærkt tilknyttet til sin fødeø - og til de mennesker han mødte som barn og ung.

Og som Daugbjerg noterer, havde Munk en evne til at "holde fast" ved mennesker, han havde mødt og fået interesse for, så de ikke trådte ud af hans liv, og dermed blev en del af arven fra hans fødeø.

Hvad Daugbjerg fortæller om menneskene omkring Kaj Munk giver samlet en hel særlig indsigt i digterpræstens baggrund.

Det handler naturligvis blandt andet om hans tilknytning til plejeforældrene Marie og Peter Munk, præsten Oscar Geismar og læreren

Martinus Wested, der om nogen blev Munks mentorer. Og så beskrives forholdet til Esra Hansen fra Vejleby, der som barn og ung var en hyppig gæst i barndomshjemmet i Opager, og som tog sig meget af Munk, mens han studerede i København, og til Ellefie Pedersen, skoleveninden fra realskolen i Maribo, som også den voksne Kaj Munk nærrede varme følelser for.

Bogen rummer flere af Munks digte fra barndomstiden, en oversigt over hans prædikener og kirkelige handlinger på Lolland, bibliografier over henholdsvis hans tekster med tilknytning til Lolland og tekster om Kaj Munk med forbindelse til Lolland samt slægtstavler, personregister med mere.

Plus en mængde ikke tidligere offentliggjorte fotografier.

Der ligger et imponerende arbejde bag bogen, der fortjener en fornem plads blandt alt, hvad der er publiceret om præsten, dramatiker og samfundsdebattøren fra Lolland.